

Győri SZC Kossuth Lajos Technikum és Kollégium

BESZÁMOLÓ

"Kossuthosok a környezetvédelem nyomában"

Erasmus+

Job shadowing

Tartalom

1. A TANÁROK KIVÁLASZTÁSA	3
2. A MEGVALÓSÍTÁS HELYSZÍNE, IDŐTARTAMA	4
3. A RÉSZLETES SZAKMAI PROGRAM.....	5
Október 6. hétfő - Városnézés Barcelosban, a portugál oktatási rendszer általános megismerése	5
Október 7. kedd – Látogatás az APACI iskolában.....	8
Október 8. szerda – Látogatás külső gyakorlati helyeken, szépségszalonokban	10
Október 9. csütörtök – Látogatás a PROFITECLA szakképző iskolában, tanműhelylátogatás .	13
Október 10. péntek – Látogatás az ACIB szakképző iskolában.....	14
Október 11. szombat – Kulturális program – látogatás Portoban	17
4. MEGFIGYELÉSI TERÜLETEK.....	19
5. AZ OKTATÓK KOMPETENCIA FEJLŐDÉSE A JOB SHADOWING TEVÉKENYSÉG SORÁN.....	22
1. Nemzetközi és kulturális érzékenység.....	22
2. Szakmai tudás frissítése.....	22
3. Pedagógiai innováció.....	22
4. Kritikus gondolkodás és problémamegoldó képesség.....	22
5. Digitális kompetenciák	22
6. Adaptív és rugalmas tanítási stratégiák	23
7. Interdiszciplináris megközelítések alkalmazása	23
8. Kommunikációs készségek.....	23
9. Élethosszig tartó tanulás	23
10. Együttműködés és csapatmunka	23
12. Változásmenedzsment	24
6. A PROJEKT EREDMÉNYEINEK BEÉPÍTÉSE AZ INTÉZMÉNY OKTATÁSI FOLYAMATÁBA	25
7. Reflexió a portugáliai job shadowingról.....	26
7.1 Hornáyné Mátyás Erika	26
7.2 Kaukerné Kovács Edit.....	27
7.3 Kállóné Mikola Éva.....	28

Az ERASMUS+ program támogatásából 3 oktató kapott lehetőséget arra, hogy egy hetet Portugáliában töltsön.

1. A TANÁROK KIVÁLASZTÁSA

A tanárok kiválasztásánál fontos szempont volt, hogy a külföldön szerzett információkat, tapasztalatokat széles körben meg tudják osztani mind az oktatók, mind a diákok körében. A job shadowing programban résztvevők a portugál szakképzési rendszer megismerésével mellett szeretnék volna olyan jó gyakorlatokat is megfigyelni, amelyek beépíthetők az iskola napi munkájába, kiemelt hangsúlyost fektetve a környezetvédelemre.

A kiutazó oktatók:

- ⇒ Kaukerné Kovács Edit – a Győri SZC Kossuth Lajos Technikum és Kollégium igazgatója.
- ⇒ Hornyákné Mátyás Erika – angoltanár, az osztályfőnöki munkaközösség vezetője.
- ⇒ Kállóné Mikola Éva - angoltanár, a nyelvi munkaközösség vezetője.

A kiválasztás konkrét indokai:

Kaukerné Kovács Edit – átfogó ismeretek szerzése a portugál szakképzési rendszerről. Összehasonlítva a magyar szakképzési rendszerrel. Jó gyakorlatok megismerése. A környezetvédelemhez kapcsolódó programok, tevékenységek feltérképezése, amelyek segíthetik az intézmény ÖKO iskolai tevékenységét.

Hornyákné Mátyás Erika – az osztályfőnöki órák kiemelt feladata a környezetvédelem és a tanulásmódszertan. A kiutazó oktató ezeken a területeken igyekezett minél több információt gyűjteni, amelyet meg tud osztani az osztályfőnökökkel. Angoltanárként könnyen boldogul idegen nyelvi környezetben, ez is szempont volt a kiválasztásánál.

Kállóné Mikola Éva – az idegen nyelvi munkaközösség vezetője olyan általános információkat igyekezett gyűjteni, amelyek az országról, az oktatási rendszerről és természetesen a környezetvédelemről szólnak. Idegen nyelvi órákon fontos szempont, hogy a tanulók megismerkedjenek más kultúrákkal, más oktatási rendszerekkel, még akkor is, ha azok nem angol anyanyelvű országok. A környezetvédelem is hangsúlyosan megjelenik ma a nyelvtanításban, így az ehhez kapcsolódó információk is széles körben terjeszthetők.

Az idegennyelvi munkaközösség tagjai eddig is számos környezettudatos tevékenységben vettek részt az iskolában, pl. magaságyás létrehozása, virágültetés vagy éppen állatkert látogatása Bécsben.

A kiutazó oktató és az igazgató irányításával több olyan projekt valósult meg a korábbi években, melyek hatással vannak a tanulók mentális és fizikális jóllétére, igényes környezetet teremtenek. Ilyenek az emeletenként kihelyezett szelektív gyűjtőedények, a motiváló lépcsőfeliratok, az udvari virágágyás, vagy lehetőség biztosítása az otthonról hozott ételek megmelegítésére.

2. A MEGVALÓSÍTÁS HELYSZÍNE, IDŐTARTAMA

Az OMNI Cooperation Association szervezet támogatásával valósult meg a látogatás. A cég **Portugáliában Barcelos** városban szervezte meg a kiutazók számára a programot.

A látogatásra **október 5 és 12 között** került sor.

- ⇒ Október 5-én vasárnap késő este érkeztünk meg Portóba repülővel. Bruno Conceição a cég ügyvezetője várt minket a repülőtéren, és a szállásra utaztunk.
- ⇒ Október 6. és 10 között, 5 napon át szakmai programokon vettünk részt.
- ⇒ Október 11-én, szombaton lehetőségünk volt Portóba kirándulni, kulturális programon vettünk részt.
- ⇒ Október 12-én a délelőtti órákban elhagytuk a várost, Portóba, a repülőtérre utaztunk és hazarepültünk.

3. A RÉSZLETES SZAKMAI PROGRAM

Október 6. hétfő - Városnézés Barcelosban, a portugál oktatási rendszer általános megismerése

Bruno Conceição egy kellemes séta mellett körbevezetett minket Barcelosban. Barcelos egy tipikus portugál város, ahol kevés a turista, a helyi életritmust, a helyiek életét tudtuk megismerni. A séta során bemutatta a legfontosabb látnivalókat, beszélt a város történetéről, a kakasos legendáról, ami a városhoz fűződik.

A séta során feltűnt, hogy az ország hangsúlyt fektet a szelektív hulladékgyűjtésre. A városban sok helyen találoztunk a szelektív hulladékgyűjtésre alkalmas tárolókkal, hulladékgyűjtő szigetekkel. Megállapítottuk, hogy a város nagyon rendezett, tiszta, nem találoztunk az utcákon eldobott szeméttel, cigarettacsikkokkal.

Az idegenvezetés során lehetőségünk volt az oktatási rendszerről is beszélgetni, megismertük a portugál iskolarendszer főbb részeit. Beszélt az ott felmerülő problémákról, valamint a tanárok helyzetéről is.

Megtudtuk, hogy az oktatási rendszer eltér a miénktől.

A következő táblázat összefoglalja az oktatási szinteket:

Szint	Megnevezés portugálul	Korosztály / Belépés	Időtartam	Kötelező	Európai képesítési szint (EQF)	Jellemzők / Cél
Óvodai nevelés	Educação pré-escolar	3–6 év	3 évig	Nem kötelező	–	Iskolai előkészítés, szociális és kognitív fejlesztés
Alapfokú oktatás – 1. ciklus	Ensino básico – 1.º ciclo	6–10 év	4 év	✓ Kötelező	1–2	Alapkészségek: írás, olvasás, számolás
Alapfokú oktatás – 2. ciklus	Ensino básico – 2.º ciclo	10–12 év	2 év	✓ Kötelező	2	Tantárgyi rendszer bővül, általános műveltség fejlesztése
Alapfokú oktatás – 3. ciklus	Ensino básico – 3.º ciclo	12–15 év	3 év	✓ Kötelező	3	Továbbtanulásra felkészítés, alapvizsga
Középfokú oktatás	Ensino secundário (általános / szakmai)	15–18 év	3 év (10–12. évfolyam)	✓ Kötelező (12. évig)	4	Érettségi + szakmai vagy általános végzettség; felvételi vizsga az egyetemre
Poszt-szekundér szakmai szint (Technikumi szint)	Curso de Especialização Tecnológica (CET)	18+ év (érettségi után)	1–2 év	Nem kötelező	5	Felsőfok előtti szakmai képzés, technikai végzettség; belépés lehetséges a politechnikumba
Felsőoktatás – Alapképzés	Licenciatura	18+ év	3 év	Nem kötelező	6	Egyetemi vagy politechnikai alapképzés (Bachelor)
Felsőoktatás – Mesterképzés	Mestrado	21+ év	1–2 év	Nem kötelező	7	Mesterfokozat (Master), szakmai vagy tudományos irány
Felsőoktatás – Doktori képzés	Doutoramento	23+ év	3–4 év	Nem kötelező	8	Tudományos fokozat (PhD)
Felnőttképzés / Élethosszig tanulás	Educação e Formação de Adultos (EFA)	Felnőttek	Változó	Nem kötelező	Változó	Kimaradt tanulmányok pótlása, új képesítések, szakmai továbbképzés

Október 7. kedd – Látogatás az APACI iskolában

Kedden egy iskolában tettünk látogatást, ahol fogyatékokkal (hátrányokkal) küzdő tanulókkal foglalkoznak. A Barcelos mellett található APACI szolgáltatásai közvetlenül körülbelül 520 fogyatékkal élő személyt támogatnak, közvetve pedig számos családot, iskolát és partnert.

Az iskolában a fiataloktól egészen az idősebb korosztályig voltak tanulók, akiknek az intézmény olyan szakmai kompetenciákat igyekezett biztosítani, amellyel lehetőséget kapnak arra, hogy a munkaerőpiacon boldoguljanak.

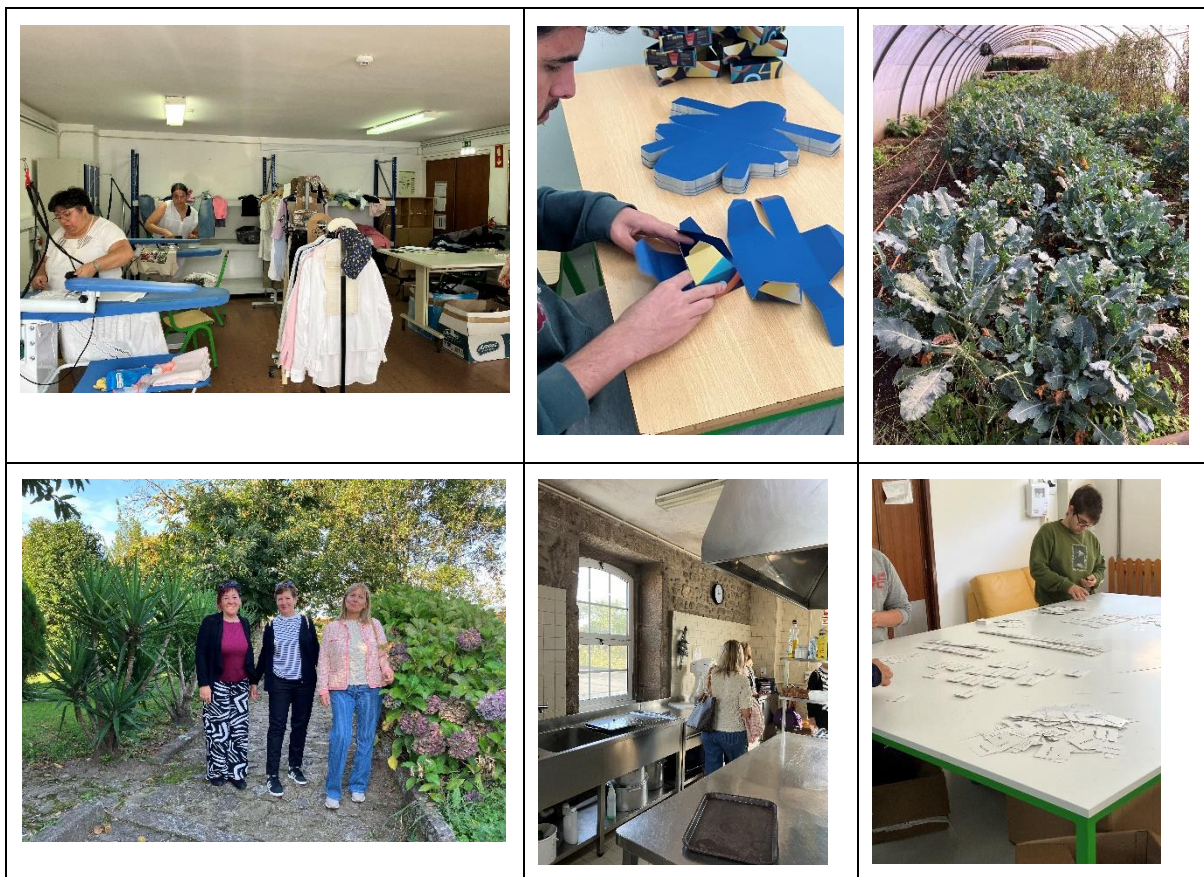
Az intézmény elkötelezett a befogadó környezet, az értékes erőforrások és a fejlődési lehetőségek biztosítása iránt. Az APACI arra törekszik, hogy megoldja a kihívásokat, és képessé tegye az embereket arra, hogy kiaknázzák teljes potenciáljukat, és a társadalom aktív és integrált tagjaivá váljanak.

Az iskolában nagyon szívélyesen fogadtak minket. Az igazgatónő és a gyakorlatot szervező vezető röviden bemutatta az iskolát, majd meglátogattunk néhány munkahelyet, például menzát, megművelt földeket, vasalószobát stb., ahol a diákok a képességeikhez mérten ismerkedhettek meg a szakmával. Az intézményben nagyon kellemes légkör uralkodott, és a diákok is nagyon barátságosak voltak.

Érdekes volt megfigyelni, hogy a tanulók alapkompenciáit nem száraz elmélettel, hanem gyakorlati feladatokkal igyekeznek fejleszteni. Pl. a számolási készség, a figyelem és a koncentráció fejlesztésére, gombokat, vagy kis kártyákat kellett megfelelő számban összekészíteniük.

Megtudtuk azt is, hogy törekednek a diákoknak, olyan feladatot adni, ami egy külső szervezet megbízásából érkezik, és hasznos. Láttuk pl. hogy egy kozmetikai cégnek a termékmintákhoz készítenek elő kis dobozokat. Hajtogatták azokat, címkékkel látták el, a cég majd csak belehelyezi a kis termékmintát, amellyel reklámozhatja a cége termékeit.

Feltűnt az is, hogy az intézmény mennyire elkötelezett a környezeti nevelés iránt. Az iskolához tartozó kertekben végzett munka alkalmas a tanulók érzékenyítésére, a környezet szeretetére, megbecsülésére való nevelésre. Figyelték itt is a szelektív hulladékgyűjtésre, az anyagok újrahasznosítására. Feltűnt például, hogy a vasaló szobában az egyik tanuló feladata az volt, hogy a gyűrött papírzacskókat kivasalja, hogy azok újra hasznosíthatók legyenek. Nagyon nagy élmény volt, ilyet még sehol nem láttunk.

Délután **Famalicão** városkába kirándultunk. Megnéztük a városka gyönyörű parkját, a Devesa Parkot, ahol szintén feltűnt a környezet tisztasága, rendezettsége. Tisztán tartották a mosdót is, pedig bárki ingyen használhatta.

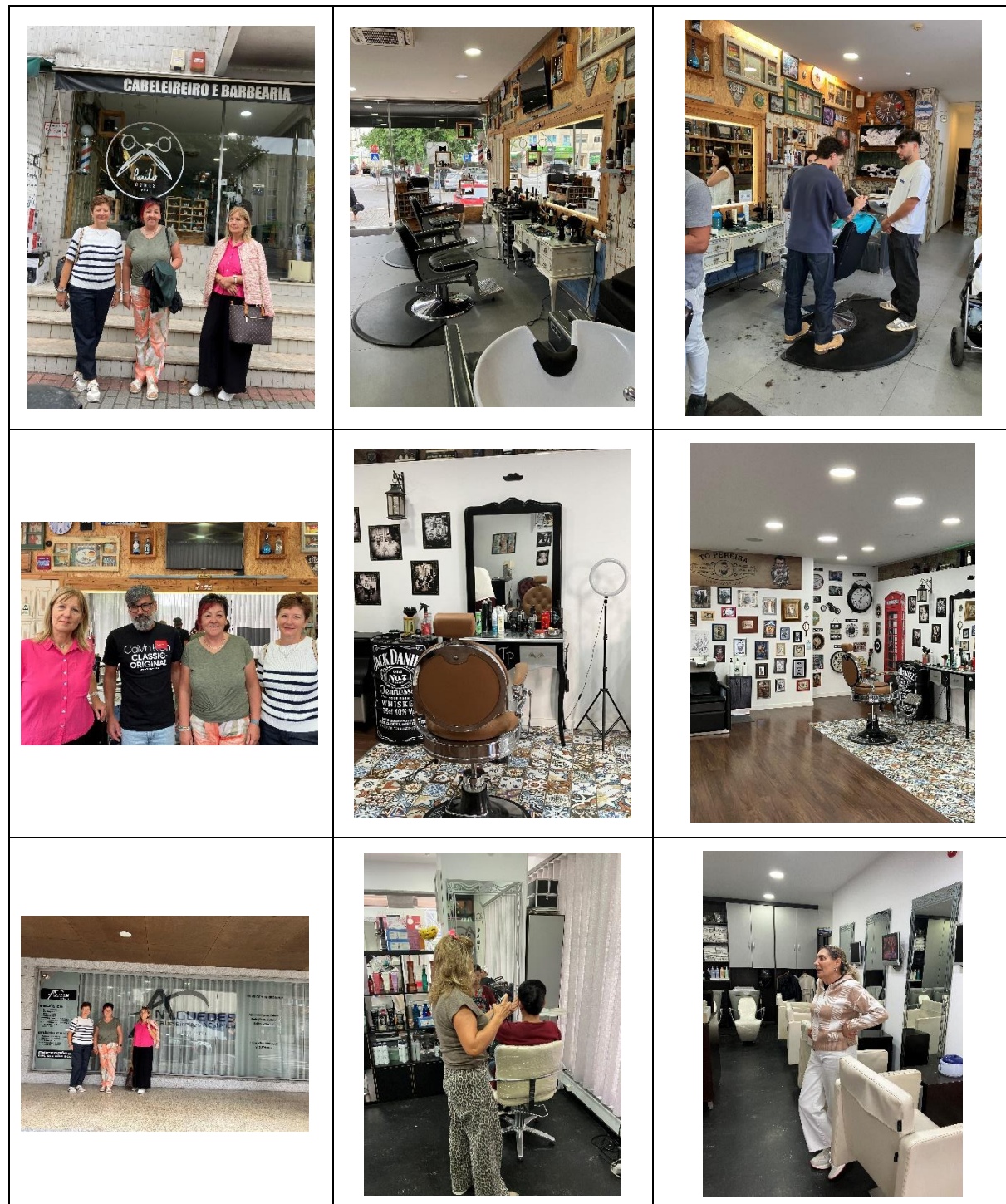
Október 8. szerda – Látogatás külső gyakorlati helyeken, szépségszalonokban

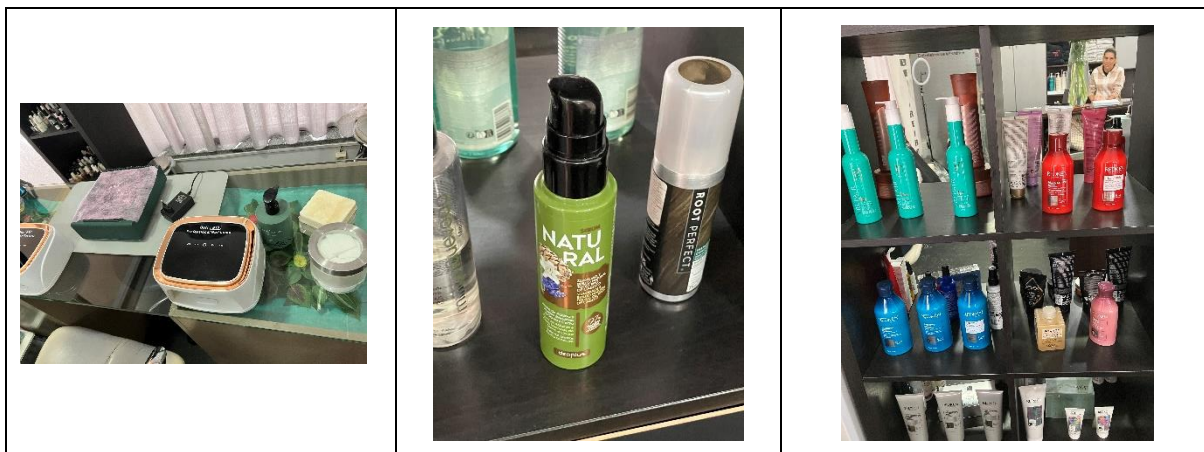
A látogatás során megtudtuk, hogy a tanulók, hasonlóan a magyarországi szokáshoz, a szakmai gyakorlatuk egy részét az iskolában töltik, megtanulják az alapvető szakmai fogásokat, technikákat, és a tanév végén tömbösített szakmai gyakorlaton vannak külső képzőhelyeken.

Ezek a képzőhelyek esetenként ERASMUS program keretei között az országban gyakorlatukat töltő diákokat is fogadnak.

Azt láttuk, hogy a fodrász szakmában, hasonlóan a magyarországi gyakorlathoz, a férfifodrászat külön barber szalonokban valósul meg. Az általunk meglátogatott szalonok berendezése igazán érdekes volt, több esetben retro hangulatú, relikviákkal, emléktárgyakkal díszített. Számunkra érdekes volt, hogy volt olyan üzlet, ahol még itallal is kínálják a férfi vendégeket, hogy minél jobban érezzék magukat az üzletben.

Kérdeztük, hogy mennyire ügyelnek a környezetvédelemre. Megtudtuk, hogy nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy szelektíven gyűjtsék a hulladékot, és szinte teljes mértékben csak biokozmetikumokat használnak. A berendezés is nagyrészt természetes anyagokból, fából és bőrből készült. Az egész napos állómunka megkönnyítésére, a láb kímélésére innovatív megoldást láttunk a székek körül elhelyezett különleges szőnyeg formájában (a képeken is látható). Örülünk, ha ezt mi is alkalmazhatnánk.

Délután **Guimarães** látnivalóiban gyönyörködtünk. Guimarães Barcelos közelében található város, gazdag történelemmel és lenyűgöző kultúrával. A középkori hangulatú Óváros az UNESCO Világörökség része, és számos látnivalót ismerhettünk meg. A város a portugál királyság bölcsője, és számos történelmi épület őrzi a múltat.

Október 9. csütörtök – Látogatás a PROFITECLA szakképző iskolában, tanműhelylátogatás

Csütörtökön délelőtt a Profitecla szakképző iskolában tettünk látogatást. Az iskolában három éves szakképző iskolai képzés folyik. A tanulók a kilenc évfolyamos általános iskola elvégzése után folytatják itt a tanulmányaikat a 10-12. évfolyamon. Az iskola általános bemutatása után egy rövid sétát tettünk az épületben és a fodrász gyakorlati képzés helyszínén időztünk hosszabban. Hasonlóképpen a magyarországi gyakorlathoz a tanulók a tanév jelentős részében az iskolai tanműhelyben sajátítják el a szak alapfogásait, és a tanév végén tömbösítve mennek külső gyakorlati képzőhelyekre. A tanműhely felszereltsége hasonló a miénkhez. Rákérdeztünk, hogy mennyire tartják szem előtt a környezetvédelmet. Megtudtuk, hogy kizárólag természetes anyagokból készült kozmetikumokat használnak, és figyelnek a szelektív hulladékgyűjtésre is. Ők is igyekeznek érzékenyíteni a tanulókat a környezetvédelem irányába.

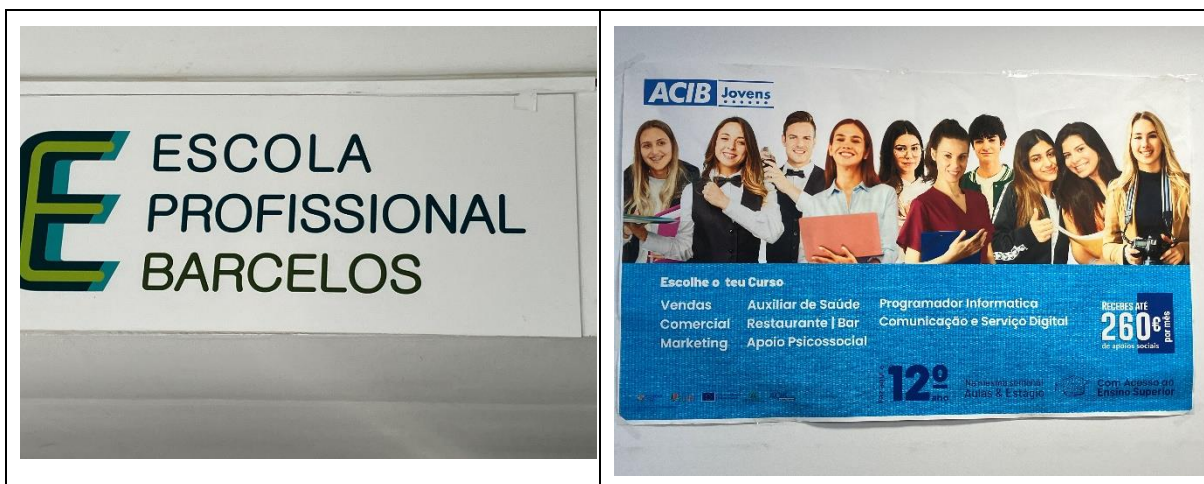

Az iskolalátogatás után megismerkedtünk a **barcelosi nagypiac**cal. Országszerte híres piac van csütörtökönként a város központjában. Érezhetően felpettségült a város, számos látogató érkezett a piacra, nem csak a helyieknek szólt. Azt is fontosnak találtuk, hogy estére, amint a piac bezárt, szépen összetakarították a teret, mely a többi napokon kocsiparkolóként működik.

Október 10. péntek – Látogatás az ACIB szakképző iskolában

Ezen a napon egy másik típusú szakképző iskolában tettünk látogatást. Ez a felső középfokú intézmény kétéves képzéseket folytat. Olyan diákok járnak ide, akik pl. már elvégezték a hároméves szakmai képzést, és továbbtanulásra készülnek. Vannak olyan osztályaik is, ahol felzárkóztatás folyik. Külföldről odatelepült diákok felzárkóztatása történik. Több osztályban is látogatást tettünk. Láttuk, hogy a magyarországi gyakorlathoz hasonlóan a tanulók itt sem használhatják a tanórákon a mobiltelefonjukat, a terem egy asztalára a tanórák elején kiteszik azokat.

Délután **Braga** városában tettünk egy rövid látogatást. Több, mint kétezer éves történelmével Braga nem csak Portugália legrégebbi városa, de a bolygó egyik legnagyobb múltú katolikus városa, így a hívők és a zarándokok egyik legkedveltebb célpontja is. A Szent Hét liturgikus ünnepeken évről évre több ezer hívő vesz részt az országból és a Világ minden tájáról. A régi, hagyományokat tisztelő város gazdagsága és szépsége lenyűgöző. Braga egyik vonzó tényezője római öröksége, emiatt gyakran "a portugál Rómának" is nevezik. Az itt található templomok, a gyönyörű, nagyrészt 18. századi házak, a kertek, a természetes parkok és a csodás üdülővidékek teszik vonzó célponttá. A programunk szervezőjétől, Bruno Conceição-tól megtudtuk, hogy van egy mondás Portugáliában: az emberek Portóban dolgoznak, Bragában imádkoznak, Coimbrában tanulnak és Lisszabonban szórakoznak. Nagyon tetszett a város a gyönyörű épületeivel, a nyugodt hangulatával. A város szélén található katedrálisba funicularral mentünk fel, ami külön élmény volt számunkra. Csodálatos volt maga az épület és környéke is, majd a lefelé vezető lépcső, a fordulónként található csobogókkal, kápolnákkal elkápráztatott minket. A vári séta is felejthetetlen élményt nyújtott. Hozzáadt a hely hangulatához, hogy éppen kampányidőszak volt. Helyhatósági választásokra készültek, és a jelölteket támogatók színes, hangos felvonulása, szóróajándékaik külön megörvendeztettek minket. Látványos, izgalmas színfoltot adtak a városnak.

Október 11. szombat – Kulturális program – látogatás Portóban

Porto Portugália második legnagyobb városa, de a történelmi belváros és a főbb portói látnivalók gyalog egyszerűen és gyorsan bejárhatók, minden maximum 15 perc sétára található egymástól. Porto épületei csodálatosak és egyedülállók. Központja egyike Európa legnagyobb és legteljesebben fennmaradt óvárosainak. Szinte valamennyi műemlékén érződik az arab hatás: csempés homlokzat, különösen a portugál kék-fehér színváltozat, illetve a barokk építészeti elemek. A történelmi városközpont az UNESCO világörökség része. Érkezésünk után első utunk a vasútállomásra vezetett, gyönyörködtünk a csodálatos csempével díszített csarnokban, sétáltunk a belvárosban, látogatást tettünk a Ribeira negyedben, ami a város leghíresebb negyede. A folyó partján található, és azokról a színesre festett csempék borította házakról nevezetes, melyek gyakran visszaköszönnek a portói képeslapokról. Hajóztunk a Douro folyón a 6 híd túrán. Átsétáltunk az Eiffel által tervezett Dom Luís I. hídon, az alsó és a felső szinten is, ahonnan csodálatos kilátás nyílt a városra. Teleferivel (libegővel) tértünk vissza a pincesoron tett látogatásunkról, hiszen Portóban járva nem maradhatott el a híres portói borok kóstolása sem. Csodálatos élményben volt részünk a városban.

A Portugáliában eltöltött egy hét életre szóló élményeket nyújtott számunkra. Mind a szakmai tartalom mind a kulturális és a kulináris élmények terén is felejtethetetlen. Az idő is nagyon kegyes volt hozzánk, hiszen októberben szinte nyári meleg volt. Nagyon élveztük a nyugalmat, az emberek türelmét, mindenhol a barátságos, segítőkész fogadtatást.

Ami feltűnt, hogy sajnos az angol nyelvtudás nem áll túl magas szinten sem az oktatók, sem a diákok, sem a hétköznapi emberek (pincérek, taxisofoőrök) körében. Szerencsére a kísérőnkre számíthattunk az angol-portugál tolmácsolásban, illetve általában azért egy-egy kolléga az iskolából a segítségünkre sietett, hogy minél többet megtudhassunk az adott helyszínről. A hétköznapi problémák megoldásában segítségünkre volt a Google fordító. Nagyon jó érzés volt, hogy mindenhol szívélyesen, barátságosan fogadtak minket. Az emberek közvetlensége és kedvessége, nyitottsága nagyon mély benyomást tett ránk. Az egész program a tervek szerint, zavartalanul, nyugodt, biztonságos légkörben zajlott.

4. MEGFIGYELÉSI TERÜLETEK

A job shadowing program során az oktatók számos kulcsfontosságú területre összpontosítottak, hogy gazdagítsák szakmai és pedagógiai ismereteiket, különösen a környezetvédelem kontextusában.

A munkatervben megfogalmazottaknak megfelelően az alábbi főbb megfigyelési területek és tanulási célkitűzések adnak keretet a tapasztalatszerzéshez:

➤ **Technológiai innovációk és gyakorlati készségek:**

- az iskolánkban oktatott szakmákhoz kapcsolódóan olyan technológiák megismerése, amelyek során kiemelt figyelmet kap a környezetbarát anyagok felhasználása. → A látogatások során mindig rákérdeztek, hogy milyen anyagokat, milyen környezetvédelmi megoldásokat használnak a szakmai folyamatok során.
- Az iskolákban megvalósítható környezettudatos programok megismerése. → Látták, hogy számos helyen kiemelt figyelmet kap a környezeti nevelés. Nem csak a szelektív hulladékgyűjtés, hanem a természetes anyagokból készült kozmetikumok használata, a gyakorlati kert nyújtotta lehetőségek, a hátrányokkal rendelkezők iskolájában megfigyelt újrahasznosítási tevékenységek mind az környezettudatos életmódra nevelést szolgálják. Jó példa volt még a saját kertben nevelt termények felhasználása, szintén helyben. A gyógynövények termesztése bárhol megvalósítható, így a saját iskolánkban is.
- A környezetbarát hulladékkezelés lehetőségeinek megismerése. Ehhez kapcsolódó érzékenyítő lehetőségek. → Láttuk, hogy az országban hangsúlyos a szelektív hulladékgyűjtés. Mind a városokban, mind az iskolákban figyelmet fordítanak erre. A kerti komposztálás is hozzátartozik az újrahasznosítás gyakorlatához.

Oktatási módszertan: Új pedagógiai technikák és módszerek megfigyelése, amelyek elősegítik a diákok aktív részvételét, fejlesztik kritikai gondolkodásukat és problémamegoldó képességeiket. → Elsősorban a hátrányokkal küzdőkkel foglalkozó iskolában (APACI) és a kétéves felső középfokú szakmai képzésben (az ACIB szakképzőben) találkoztunk olyan oktatási megoldásokkal, amelyek segítik a tanulók felzárkóztatását. Felkészítik őket a mindennapi életben felmerülő problémák megoldására. Képessé teszik őket a munkavállalásra, a munkaerőpiacon való érvényesülésre, az önálló életvitel megvalósítására, illetve segítik a beilleszkedésüket a portugál társadalomba. Az odatelepülő fiatalokkal/felnőttekkel is foglalkoznak, segítik őket a nyelvtanulásban, olyan szakmai végzettség megszerzésével, ami képessé teszi őket a sikeres munkavállalásra, beilleszkedésre. Tetszett, hogy milyen motiváló megoldásokat alkalmaznak, pozitív visszajelzésekkel, dicsérő fali táblákkal kapnak pozitív megerősítést, ami fontos, hogy a tanulók sikeresen teljesítsék az elvárásokat. Különleges kezdeményezés az iskola részéről, hogy munkát biztosít saját diákjainak, akik nem tudnak külső munkahelyen elhelyezkedni. A vasalószobában ők dolgoztak, vasalószolgáltatást nyújtva külső személyeknek is. Így az iskola még inkább szerves részévé válik a társadalmi környezetének is.

- **Értékelési és visszajelzési módszerek:** Az értékelési stratégiák és a visszajelzési mechanizmusok megfigyelése, amelyek elősegítik a diákok fejlődésének nyomon követését és támogatását, különösen a környezettudatos szemlélet kialakítása vonatkozásában a gyakorlati készségek értékelése terén. Ez magában foglalja az anyaghasználat, energiafelhasználás és hulladékkezelés megközelítéseit. → Az APACI iskolában hallottuk, hogy ők nyomon követik a tanulók sorsát. Figyelik, hogy sikerül-e beilleszkedniük a társadalomba, képesek-e az önálló éltvitelre. Megtudtuk, hogy több olyan dolgozó is van az intézményben, akik nem képesek olyan színvonalú munkavégzésre, hogy állást tudjanak betölteni külső, munkahelyen, ezért ők az iskolában maradhatnak, egy másik, egyszerűbb szakma elsajátítására, vagy az iskola dolgozójaként kapnak feladatot. Nagyon tetszett, hogy minden hónapban kiemelnek és megdicsérnek valakit a faliújságon.

- **Szakképzési struktúra:** Az adott ország szakképzési rendszere felépítésének és a képzési utaknak a megértése, ami lehetővé teszi a nemzetközi oktatási trendek és innovációk összehasonlítását. → A látogatás során, a szakmai beszélgetések által megismerhettük a portugál oktatási rendszer felépítését. Megtudtuk, hogy az eltér a magyartól, ugyanakkor a szakképzés területén láttunk hasonlóságokat. A tanulmányi felszereltsége, a feladatok, amit a tanulók elvégeztek nem nagyon különbözik a miénktől. Az, hogy tanév közben iskolában sajátítják a szakma alapfogásait, és tanév végén tömbösítve mennek külső képzőhelyre az is hasonló a mi iskolánk gyakorlatához. Érdekes volt megfigyelni, hogy ott is ugyanúgy gondot okozott a tanulók telefonhasználat, ami az órai figyelem rovására ment, ezért ott is összegyűjtik, akárcsak nálunk.
- **Fenntarthatóság és szakmai etika:** Fenntartható gyakorlatok és etikai normák megfigyelése. → A látogatás során kiemelten figyeltünk arra, hogy milyen környezetvédelmi megoldásokkal találkozunk. Kíváncsiak voltunk mennyire fontos Portugáliában a fenntarthatóság. Kíváncsiak voltunk a szakmai gyakorlat során figyelnek-e erre. Örömmel tapasztaltuk, hogy mindenhol kiemelt figyelmet kap. Mindenhol érzékenyítették a tanulókat ebbe az irányba. Fontos a szakmai etika is, az egymás elfogadása, az udvarias viselkedés, a barátságos nyugodt légkör mindenhol megfigyelhető volt. Általában is azt érzékeltek, hogy a portugál emberek sokkal türelmesebbek, nyugodtabbak, nem rohanak, tisztelik egymást, figyelnek a környezetükre.

A közparkban tett látogatásunk során nagyon kedves újrahasznosítási módját, játékos felhasználását láttuk a természet adta elemeknek, köveknek, száraz fatörzseknek, a víznek, stb. Láttuk, hogy sportolók, kirándulók, gyerekek, felnőttek egyaránt tölthetnek itt időt, egymást nem zavarva, gyönyörködve a természet szépségeiben.

- **Multidiszciplináris együttműködés:** A különböző szakterületek közötti együttműködés megfigyelése, a komplex problémák megoldását a fókuszba helyezve. → Azt láttuk a látogatás során, hogy a különböző szakmák jól tudnak együttműködni az iskolákban, a saját lehetőségeikhez mérten segítik egymást. Az oktatók között is látszott az összhang. Az volt az érzésünk, hogy az ottani pedagógusok nagyon lelkesen végzik a munkájukat, nincsenek „kiegve”, annak ellenére, hogy a bérezésük (ahogy hallottuk) szerényebb a magyarországi pedagógusokénál. A megélhetési költségek ugyanakkor nagyjából megfelelnek a magyarnak, a boltokban talán picit kedvezőbb árakat láttunk, de pl. egy éttermi étkezés annyi, vagy még drágább is, mint a magyar.
- **Interkulturális tapasztalatszerzés:** Interkulturális betekintés megszerzése és a különböző kulturális perspektívák megértése, ami kulcsfontosságú a globális gondolkodásmód előmozdításához, valamint a kommunikáció és az együttműködés javításához. → az egyhetes szakmai látogatás során számos helyi lakossal találkoztunk. Iskolai oktatókkal, diákokkal, de a szállásadónkkal, a pincérekkel, a bolti eladókkal, piaci árusokkal, a taxi sofőrökkel is szóba elegyedtünk (igaz néha csak a google fordítóval), és képet kaptunk a portugál hétköznapiakról. Számos kulturális élménnyel is gazdagodtunk a kirándulásaink során.

5. AZ OKTATÓK KOMPETENCIA FEJLŐDÉSE A JOB SHADOWING TE- VÉKENYSÉG SORÁN

Az előzőekben leírt összefoglaló alapján bátran állíthatjuk, hogy a látogatás során történt fejlődés azokon a kompetenciaterületeken, amelyeket a job shadowing program tervezésekor megfogalmaztunk.

1. Nemzetközi és kulturális érzékenység

- ⇒ Empátia és nyitottság: Képesség előítéletek nélkül azonosulni más kultúrák értékeivel és nézőpontjaival. *(Folyamatosan érdeklődéssel, kíváncsian vártuk az információkat, minden iránt nyitottak voltunk. Pozitívan fordultunk azok felé a személyek felé, akikkel kapcsolatba kerültünk. Igyekeztünk örömet szerezni nekik, és megköszönni a segítségüket azzal, hogy az iskolánk divatszabó tanulói által készített ŐKO tasakkal, evőeszköz vagy olló tárolására alkalmas ruhaipari termékkel kedveskedtünk nekik.)*
- ⇒ Kulturális adaptáció: Képesség alkalmazkodni és hatékonyan működni különböző kulturális kontextusokban.
- ⇒ Kommunikációs készség különböző kultúrák között: Képesség az interkulturális kommunikációs akadályok leküzdésére. *(Nagy segítségünkre volt a Google Fordító a beszélgetések és a DEEPL alkalmazás az írott szövegek fordításában)*

2. Szakmai tudás frissítése

- ⇒ Szakma iránti elkötelezettség: Folyamatosan tájékozódni az új trendekről és technológiákról a saját szakterületen.
- ⇒ Kritikai értékelés: Képesség a szakmai információk kritikai értékelésére és alkalmazására a gyakorlatban.

3. Pedagógiai innováció

- ⇒ Kreativitás: Új tanítási módszerek, eszközök kifejlesztése és alkalmazása. *(Pl. Az APACI iskolában láttunk olyan megoldásokat, pozitív megerősítéseket a tanulók felé, amelyeket érdemes adaptálni iskolánkba is.)*
- ⇒ Reflexió: A tanítási gyakorlatok hatékonyságának folyamatos értékelése és finomítása. *(A látogatások során tapasztalt információkat, folyamatosan összevetettük a hazai folyamatokkal.)*

4. Kritikus gondolkodás és problémamegoldó képesség

- ⇒ Analitikus gondolkodás: Képesség komplex problémák elemzésére és megoldások azonosítására.
- ⇒ Döntéshozatal: Hatékony és megalapozott döntések meghozatala nehéz helyzetekben. *(Szerencsére nem kerültünk nehéz helyzetbe, döntéseket a programok szervezésével, megvalósításával kapcsolatban kellett hoznunk, amelyet mindig közösen hoztunk meg. Jól tudtunk együttműködni egymással és a fogadó szervezettel.)*

5. Digitális kompetenciák

- ⇒ Technológiai jártasság: Képesség a digitális eszközök és platformok hatékony használatára. *(A kapcsolattartáshoz a fogadó szervezet képviselőjével, a kommunikációhoz a találkozások során a helyi emberekkel, folyamatosan szükség volt a*

digitális alkalmazásokra, az okostelefon nyújtotta lehetőségekre.)

- ⇒ Digitális tananyagfejlesztés: Innovatív és vonzó digitális tananyagok létrehozása. *(Láttuk, hogy a tantermek elszereltsége lehetővé teszi a tanórákon a digitális tartalmak feldolgozását, beépítését az oktatási folyamatba. Konkrét, új alkalmazást az idő rövideje miatt is, nem sikerült megismernünk.)*

6. Adaptív és rugalmas tanítási stratégiák

- ⇒ Pedagógiai rugalmasság: A diákok igényeinek változásához való gyors és hatékony alkalmazkodás képessége. *(Azt láttuk, hogy a rugalmasság, az alkalmazkodóképesség a tanulók igényeihez igencsak jelen van a portugál oktatási rendszerben. Számos olyan képzési formát láttunk, amely segíti a felzárkóztatást, vagy éppen a tehetséggondozást. Nagyon tetszett az APACI iskolában folyó munka a hátrányokkal küzdők felzárkóztatására, ahol folyamatosan figyelemmel kísérik a tanulók fejlődését, igényeit, és ehhez igazítják a módszereket, a tananyagtartalmat, általában az oktatási folyamatot. Mintaszerű volt)*
- ⇒ Differenciálás: Képesség különböző tanulási stílusok és képességek kezelésére az osztályon belül. *(Több helyen is láttunk erre jó gyakorlatot.)*

7. Interdiszciplináris megközelítések alkalmazása

- ⇒ Integratív gondolkodás: Több tudományterület ötleteinek és módszereinek ötvözése.

8. Kommunikációs készségek

- ⇒ Egyértelmű és hatásos prezentáció: Képesség ötletek és információk világos és meggyőző átadására. *(A nyelvi nehézségek miatt ki kellett találnunk azokat a hatékony módszereket, amelyekkel meg tudjuk érteni magunkat. Összességben mindig át tudtuk adni azt az információt, amit szerettünk volna eljuttatni a hallgatóságnak.)*
- ⇒ Aktív hallgatás: Képesség figyelmesen és empátiával hallgatni másokat, megértve szándékaikat és érzéseiket. *(Minden területen érdeklődéssel figyeltünk az elhangzottakra, igyekeztünk minél több információt begyűjteni az adott területről.)*

9. Élethosszig tartó tanulás

- ⇒ Önmotiváció: Személyes és szakmai fejlődés iránti állandó törekvés. *(Mindhárman több évtizedes szakmai tapasztalattal rendelkezünk, ennek ellenére folyamatosan él bennünk a szakmai fejlődés iránti törekvés, az érdeklődés az új információk iránt, amelyek hozzájárulnak a szakmai látókörünk szélesítéséhez a fejlődéshez.)*
- ⇒ Önreflexió: Önkritikus megközelítés a saját gyakorlat és tanulási folyamat értékeléséhez. *(A látogatás során folyamatosan összehasonlítottuk a Portugáliában megismerteket a hazai gyakorlattal.)*

10. Együttműködés és csapatmunka

- ⇒ Csapatdinamika: Együttműködés más oktatókkal és szakemberekkel projektekben. *(Nagyon jól tudtunk együttműködni a fogadó szervezet képviselőjével, a programok szervezőivel és egymással a program során. Semmiféle fennakadás, feszültség, probléma nem volt.)*
- ⇒ Konfliktuskezelés: Képesség konfliktusok hatékony kezelésére és megoldására

a csapatmunka során. *(Szerencsére nem volt konfliktushelyzet, talán azért is, mert olyan légkörben telt el a hét, amelyben megelőztük a konfliktusokat. Mindenki úgy viselkedett, hogy ne legyen konfliktus, mindig konszenzusra jutotunk.)*

12. Változásmenedzsment

- ⇒ Innovációs készség: Nyitottság az újításokra és a változások előmozdítására.
- ⇒ Reziliencia: Képesség a változásokhoz való alkalmazkodásra és a kihívások leküzdésére.

A job shadowing során szerzett tapasztalatok az oktatók kompetenciáinak fejlődését elősegítették. Kiszélesedett az oktatók látóköre, új tapasztalatokra tettek szert, együttműködtek a helyiekkel és egymással. Ezáltal szakmai téren is fejlődtek, interkulturális tapasztalatokat szereztek, új kapcsolatokat építettek ki.

6. A PROJEKT EREDMÉNYEINEK BEÉPÍTÉSE AZ INTÉZMÉNY OKTATÁSI FOLYAMATÁBA

- A mobilitásban részt vett oktatók az új ismereteket beépítik az iskolai oktatási folyamatokba. Osztályfőnöki órákon, idegen nyelvi órákon felhasználják a látogatás során szerzett tapasztalatokat, ismereteket. Megosztják azokat az iskola oktatóival és tovább adják azokat a tanulóknak.
- Ők maguk is érzékenyebbé válnak a környezetvédelem, a fenntarthatóság vonatkozásában. Mindhárom oktató eddig is nagy hangsúlyt fektetett a környezetvédelem fontosságára, a tanulók érzékenyítésére ezen a területen. Jó volt megtapasztalni, hogy máshol is fontos ez a szemlélet, ami még inkább elkötelezetté tette őket a környezetvédelemre való hangsúlyozásában, mind személyes példamutatás, mind érzékenyítés formájában.
- Az ÖKO iskolai tevékenység kiegészülhet új elemekkel, projektekkel. Képesek lesznek új projekteket beépíteni az ÖKO iskolai tevékenységekbe. Jó gyakorlatokat ismertek meg pl. az APACI iskola konyhakertjében.
- A job shadowing látogatáson részt vett oktatók megosztják ismereteiket az iskolai szakmai napokon, mind az oktatók, mind a diákok körében beszámolnak a külföldön szerzett tapasztalataikról.
- Interkulturális projekteket szerveznek, különböző országokról, amelyek között Portugália is szerepel, ezek során a diákok különböző kultúrákat kutathatnak és mutathatnak be.
- A számos élmény megerősíti őket abban, hogy érdemes bekapcsolódni a nemzetközi projektekbe. Pályázni kell további ERASMUS programokra, hogy minél több oktató és diák szerezhessen külföldi tapasztalatot.

A Portugáliában eltöltött hét maradandó élményekkel gazdagított minket. Mind szakmai, mind kulturális téren rengeteg tapasztalatot szereztünk. Megismertünk kedves portugál embereket. Bepillantást nyerhettünk az ország életébe.

Köszönjük az ERASMUS+ program keretei között biztosított támogatást, amely lehetővé tette számunkra ezt a nagyszerű utazást, a külföldi tapasztalatszerzést!

A beszámoló mellékletét képezi a résztvevők által írt önreflexió.

Győr, 2025. október 18.

Hornyákné Mátyás Erika

Kaukerné Kovács Edit

Kállóné Mikola Éva

Győri SZC Kossuth Lajos Technikum és Kollégium

7. Reflexió a portugáliai job shadowingról

7.1 Hornáyné Mátyás Erika

Az egyhetes portugál Erasmus-program nagyon kellemes időtöltést, kulturális élményeket és szakmai fejlődést jelentett számomra. Életre szóló tapasztalat volt, melyet mind a személyes, mind a szakmai élet területén kamatoztatni tudok a közeljövőben.

Szakmai szempontból értékes tapasztalatokat szereztem a hátrányokkal küzdő fiatalokkal való foglalkozás terén. Olyan újszerű pedagógiai módszereket, tanulási stratégiákat ismerhettem meg, melyek hozzájárulnak a diákok felzárkóztatásához, társadalmi beilleszkedésükhöz, önálló életvitel kialakításához és a munkavállaláshoz. Fontos pedagógiai élmény volt számomra az a nyelvi felzárkóztatás, amelyet a különböző országokból betelepült fiatalokkal kapcsolatban tapasztaltam.

Nagyon kellemes tapasztalat volt számomra, ahogyan a meglátogatott különböző oktatási intézményekben, szakmai gyakorlati helyeken a pedagógusok, szakmai oktatók a diákjaikhoz viszonyultak. Mindenhol nagy szakmai alázatot tapasztaltam a pedagógusok részéről, tiszteletet és szeretetet a rájuk bízott diákok iránt. Nem érződött rajtuk semmilyen feszültség, szakmai kiegészítés vagy feszültség, egymás felé teljes nyitottsággal, segítőszándékkal voltak. Nagyon jól esett számunkra, hogy minket is nagy szeretettel fogadtak mindenhol, lelkesedéssel, kedvesen tájékoztattak és minden kérdésünkre részletesen válaszoltak. Habár voltak nyelvi nehézségeink egyes helyeken, mivel a nyelvtanárok kivételével kevés pedagógus és diák beszélt angolul, de a közvetlenségük, pozitív kisugárzásuk nagyban megkönnyítette a köztünk zajló kommunikációt.

Nagyon tetszettek azok a módszerek és technikák, amelyek a környezetvédelemre nevelik a diákokat. Számos lehetőségünk adódott annak tanulmányozására, ami a fenntarthatóság területén újszerű és példamutató. Számos ötletet és jó gyakorlatot láttunk és tapasztaltunk, amelyek saját tanári tevékenységünk, iskolai munkánk során alkalmazhatunk ÖKO iskolai projektjeinkben, osztályfőnöki órákon. Külön élmény volt számomra az a tisztaság és természetszeretet, amit minden nap, minden városban tapasztaltunk szakmai látogatásaink és kulturális kirándulásaink során.

Kulturális szempontból is felejthetetlen élmény volt a Portugáliában eltöltött egy hét, mert számos gyönyörű helyet látogattunk meg, történelmi látványosságokban és csodálatos természeti kincsekben gyönyörködhattunk. A helyi ételek és italok kulináris élvezetet nyújtottak, a portugál emberek mindennapi életébe való betekintés élmény volt számomra. Nagyon tetszett és követendő példa számomra az ottani emberek nyitottsága, kedvessége, segítőkészsége, pozitív életszemlélete.

Az Erasmus+ szakmai program olyan szempontból is hozzájárult személyes fejlődésemhez, hogy még nyitottabbá válnak nem csak új kultúrák, szakmai technikák és módszerek megismerése iránt, de azt gondolom, hogy elősegítette azt is, hogy a programban részt vett társaimmal a szakmai munkakapcsolatunk mellett bensőséges baráti viszonyunk is tovább fejlődjön, amiért szintén nagyon hálás vagyok.

7.2 Kaukerné Kovács Edit

Nagy izgalommal vártam az egyhetes szakmai látogatást Portugáliában. Az országról viszonylag kevés ismerettel rendelkeztem, ugyan már Lisszabonban jártam családi kiránduláson, de a munkámhoz kapcsolódóan akkor nem szereztem ismereteket. Kíváncsi voltam, hogy hogyan épül fel a portugál oktatási rendszer, milyen a szakképzés rendszere, milyenek az iskolák, a gyakorlati képzőhelyek, a tanulók? Érdeklődve vártam, hogy látunk-e jó gyakorlatot a környezetvédelem témájához kapcsolódóan, ami szívügyem, ezért is pályáztam iskolámmal 203-ban az ÖKO iskola címre, amit büszkén viselünk.

Az ERASMUS+ támogatásból megvalósított szakmai látogatás csak pozitív élményeket adott. Az emberek barátságossága, a nyugalom, ami áradt mindenhol, a környezet tisztasága mély benyomást tett rám. Csak segítőszándékkal, kedvességgel találkoztunk az út során.

A látogatás során bepillantást nyerhettünk szakképző iskolák működésébe. Érdekes volt számomra egy olyan iskola meglátogatása, ahol hátrányokkal küzdő embereknek biztosítanak olyan szakmai tudást, amivel be tudnak illeszkedni a társadalomba, hogy hasznos tagjává váljanak annak. Az APACI szakképző iskola ilyen volt. Jó volt látni, hogy milyen empátiával kezelik a diákokat. Több helyen is feltűnt, hogy nagy hangsúlyt fektetnek a környezetvédelemre. csodálkozva láttam, hogy a vasalóműhelyben az egyik diák feladata az volt, hogy a használt papírzacskókat kivasalja, így azokat újra lehet hasznosítani.

A hároméves, a 10-től 13-ig évfolyamokig tartó szakképzéssel foglalkozó PROFITECLA iskolában érdekes volt bepillantást nyerni a fodrásztanműhelyben folyó gyakorlatba is. Azt láttam, hogy a felszereltség, a feladatok hasonlítanak a miénkre. Rákérdeztünk, hogy milyen anyagokat használnak, és megtudtuk, hogy itt is nagyon figyelnek a környezetvédelemre, kizárólag természetes alapanyagokból készült kozmetikumokat használnak a gyakorlat során. A tanárok itt is nagyon kedvesen fogadtak minket. Kicsit zavaró volt, hogy sajnos a tanárnő angoltudása, szegényes volt, de a kísérőnk tolmácsolt portugálról angolra, így a kommunikáció zavartalanul folyt. Rövid sétát tettünk az iskolában is, és azt láttuk, hogy a felszereltsége nagyon hasonló a miénkre.

Az egyik napon külső gyakorlati helyeket látogattunk. Megtudtuk, hogy hasonlóan a nálunk lévő gyakorlathoz a diákok tömbösítve vannak külső gyakorlati helyen, bekapcsolódnak a valós életben folyó gyakorlatba, miután a szakmai alapokat az iskolában megszerezték. feltűnt, hogy milyen hangulatos dekorációkkal igyekeznek a vendégek számára barátságosabbá tenni a szalonokat. Itt is megtudtuk, hogy elsősorban természetes anyagokból készül kozmetikumokkal dolgoznak, figyelnek a szelektív hulladékgyűjtésre, a környezetbarát anyagok használatára.

Látogatást tettünk az ACIB iskolában is, ahol kétéves szakképző iskolai képzés folyik. Itt többféle képzést is láthattunk. Volt olyan képzés, ahol a külföldieknek tartottak felzárkóztatást, segítve ezzel a társadalomba való integrálódásukat. És volt több olyan, ami magasabb szintű szakmai képzést nyújt (több szakmában is), de olyan is volt, ami előkészíti őket az egyetemi továbbtanulásra. Az intézmény számomra kicsit puritán volt, a praktikumra helyezték a hangsúlyt. Úgy éreztem, itt az oktatás az elsődleges, és nem a nevelés. Én jobban szeretem azokat az iskolákat, ahol sok dekorációs színesíti a falakat. Látszik, hogy nevelő célzattal ügyelnek a környezet esztétikájára is.

A támogató szervezet képviselőjével történ beszélgetés során képet kaptunk a portugál oktatási rendszerről. Ő maga is angoltanár, így jól ismeri a portugál tanárok helyzetét. beszélünk pl. a

bérezésről is, csodálkozva hallottuk, hogy a portugál tanárok bére alacsonyabb a magyarországi pedagógusbéreknél. Beszéltek a tanárok leterheltségéről, feladatairól is. Így átfogó képet sikerült kialakítani a portugál oktatási rendszerről, kiemelten a szakképzésről.

A szakmai programok mellett lehetőség volt kulturális programok megvalósítására. Csodálatos helyszíneket ismertünk meg. Jártunk Guimaresben, Bragában, Portóban. A szállásunk Barcelosban volt, ami egy csendes kisváros, kevés turistával, így közvetlenül megtapasztalhattuk a portugál életritmust. Feltűnt, hogy nincs szemét az utak mentén, a városokban. Lépten-nyomom szelektív hulladék-gyűjtő szigetekkel találkoztunk. Úgy láttuk, hogy kiemelt figyelmet fordítanak a környezetvédelemre.

A Portugáliában tett szakmai látogatás során szerzett információkat megosztom a tantestülettel. A benyomásokat, az élményeket, a jó gyakorlatokat velük is megismertetem. A külföldi iskolában tett látogatás megerősített abban, hogy nagyon fontos a környezeti nevelés, a környezetünk védelme, hiszen elérhető, hogy ez mindenkinek belső igénye legyen, és a környék szép tiszta, szemetektől mentes legyen. Az is megérlelődött bennem, hogy a dekoráció fontos egy iskolában, más érzés úgy sétálni az iskola falai között, hogy a tanulók által készített színes dekorációk köszönnek ránk, mint a fehérre festett tiszta, de mégis kicsit sivár környezetben.

7.3 Kállóné Mikola Éva

Nagy izgalommal vártam az egyhetes szakmai látogatást Portugáliában. Az országról viszonylag kevés ismerettel rendelkeztem, ugyan már Lisszabonban jártam családi kiránduláson, de a munkámhoz kapcsolódóan akkor nem szereztem ismereteket. Kíváncsi voltam, hogy hogyan épül fel a portugál oktatási rendszer, milyen a szakképzés rendszere, milyenek az iskolák, a gyakorlati képzőhelyek, a tanulók? Érdeklődve vártam, hogy látunk-e jó gyakorlatot a környezetvédelem témájához kapcsolódóan, ami szívügyem, ezért is pályáztam iskolámmal 203-ban az ÖKO iskola címre, amit büszkén viselünk.

Az ERASMUS+ támogatásból megvalósított szakmai látogatás csak pozitív élményeket adott. Az emberek barátságossága, a nyugalom, ami áradt mindenhol, a környezet tisztasága mély benyomást tett rám. Csak segítőszándékkal, kedvességgel találkoztunk az út során.

A látogatás során bepillantást nyerhettünk szakképző iskolák működésébe. Érdekes volt számomra egy olyan iskola meglátogatása, ahol hátrányokkal küzdő embereknek biztosítanak olyan szakmai tudást, amivel be tudnak illeszkedni a társadalomba, hogy hasznos tagjává váljanak annak. Az APACI szakképző iskola ilyen volt. Jó volt látni, hogy milyen empátiával kezelik a diákokat. Több helyen is feltűnt, hogy nagy hangsúlyt fektetnek a környezetvédelemre. Csodálkozva láttam, hogy a vasalóműhelyben az egyik diák feladata az volt, hogy a használt papírzacskókat kivasalja, így azokat újra lehet hasznosítani.

A hároméves, a 10-től 13-ig évfolyamokig tartó szakképzéssel foglalkozó PROFITECLA iskolában érdekes volt bepillantást nyerni a fodrásztanműhelyben folyó gyakorlatba is. Azt láttam, hogy a felszereltség, a feladatok hasonlítanak a miénkre. Rákérdeztünk, hogy milyen anyagokat használnak, és megtudtuk, hogy itt is nagyon figyelnek a környezetvédelemre, kizárólag természetes alapanyagokból készült kozmetikumokat használnak a gyakorlat során. A tanárok itt is nagyon kedvesen fogadtak minket. Kicsit zavaró volt, hogy sajnos a tanárnő angoltudása, szegényes volt, de a kísérőnk tolmácsolt portugálról angolra, így a kommunikáció zavartalanul

folyt. Rövid sétát tettünk az iskolában is, és azt láttuk, hogy a felszereltsége nagyon hasonló a miénkre.

Az egyik napon külső gyakorlati helyeket látogattunk. Megtudtuk, hogy hasonlóan a nálunk lévő gyakorlathoz a diákok tömbösítve vannak külső gyakorlati helyen, bekapcsolódnak a valós életben folyó gyakorlatba, miután a szakmai alapokat az iskolában megszerezték. feltűnt, hogy milyen hangulatos dekorációkkal igyekeznek a vendégek számára barátságosabbá tenni a szalonokat. Itt is megtudtuk, hogy elsősorban természetes anyagokból készül kozmetikumokkal dolgoznak, ügyelnek a szelektív hulladékgyűjtésre, a környezetbarát anyagok használatára.

Látogatást tettünk az ACIB iskolában is, ahol kétéves szakképző iskolai képzés folyik. Itt többféle képzést is láthattunk. Volt olyan képzés, ahol a külföldieknek tartottak felzárkóztatót, segítve ezzel a társadalomba való integrálódásukat. És volt több olyan, ami magasabb szintű szakmai képzést nyújt (több szakmában is), de olyan is volt, ami előkészíti őket az egyetemi továbbtanulásra. Az intézmény számomra kicsit puritán volt, a praktikumra helyezték a hangsúlyt. Úgy éreztem, itt az oktatás az elsődleges, és nem a nevelés. Én jobban szeretem azokat az iskolákat, ahol sok dekorációs színesíti a falakat. Látszik, hogy nevelő célzattal ügyelnek a környezet esztétikájára is.

A támogató szervezet képviselőjével történ beszélgetés során képet kaptunk a portugál oktatási rendszerről. Ő maga is angoltanár, így jól ismeri a portugál tanárok helyzetét. beszéltünk pl. a bérezésről is, csodálkozva hallottuk, hogy a portugál tanárok bére alacsonyabb a magyarországi pedagógusbéreknél. Beszélt a tanárok leterheltségéről, feladatairól is. Így átfogó képet sikerült kialakítani a portugál oktatási rendszerről, kiemelten a szakképzésről.

A szakmai programok mellett lehetőség volt kulturális programok megvalósítására. Csodálatos helyszíneket ismertünk meg. Jártunk Guimaresben, Bragában, Portóban. A szállásunk Barcelosban volt, ami egy csendes kisváros, kevés turistával, így közvetlenül megtapasztalhattuk a portugál életritmust. Feltűnt, hogy nincs szemét az utak mentén, a városokban. Lépten-nyomom szelektív hulladék-gyűjtő szigetekkel találkoztunk. Úgy láttuk, hogy kiemelt figyelmet fordítanak a környezetvédelemre.

A Portugáliában tett szakmai látogatás során szerzett információkat megosztom a tantestülettel. A benyomásokat, az élményeket, a jó gyakorlatokat velük is megismertetem. A külföldi iskolákban tett látogatás megerősített abban, hogy nagyon fontos a környezeti nevelés, a környezetünk védelme, hiszen elérhető, hogy ez mindenkinek belső igénye legyen, és a környék szép tiszta, szemetektől mentes legyen. Az is megérlelődött bennem, hogy a dekoráció fontos egy iskolában, más érzés úgy sétálni az iskola falai között, hogy a tanulók által készített színes dekorációk köszönnek ránk, mint a fehérre festett tiszta, de mégis kicsit sivár környezetben.